

POSTANOWIENIE

25 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 25 lipca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa G. K.

przeciwko Z. Z.

o zapłatę,

oraz z powództwa wzajemnego Z. Z.

przeciwko G. K.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej G. K.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 9 sierpnia 2022 r., VII AGa 153/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 sierpnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie z powództwa wzajemnego, oddalił apelację G. K. (pozwanego wzajemnego) od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 6 września 2019 r., którym uwzględniono powództwo wzajemne i zasądzone od G. K. na rzecz Z. Z. (powoda wzajemnego) kwotę 590 400 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 1 marca 2019 r. do dnia zapłaty.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwany wzajemny wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art.

398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jego zdaniem w sprawie wystąpiły istotne zagadnienia prawne wyrażające się następujących pytaniach:

1) czy po złożeniu oświadczenia o odstąpieniu od umowy o dzieło na podstawie art. 640 k.c. wykonawca jest uprawniony do formułowania roszczenia o zapłatę na podstawie umowy, od której odstąpił, czy też przysługują mu roszczenia wskazane w art. 494 k.c.?

2) czy zapisy umowy o dzieło przewidujące częściową (etapową) płatność wynagrodzenia za wykonywanie dzieła przesądzają o tym, że przedmiot umowy o dzieło stanowi świadczenie podzielne w rozumieniu art. 491 § 2 k.c. i umożliwiają złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy w części, ze skutkiem wyłącznie na przyszłość (*ex nunc*)?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio

sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.).

Zagadnienia prawne sformułowane przez skarżącego nie czynią zadość wskazanym wymaganiom, oparte są bowiem na założeniu, że oświadczenie powoda wzajemnego z 31 października 2019 r. o odstąpieniu od umowy z 10 sierpnia 2012 r. miało wywrzeć skutek w postaci odstąpienia wykonawcy od umowy w całości. Z motywów zaskarżonego wyroku wynika tymczasem, że Sąd Apelacyjny ustalił, że oświadczenie to odnosiło się wyłącznie do niewykonanej części umowy i złożone zostało ze skutkiem na przyszłość. Z tego właśnie względu uznał, że kwestia jego skuteczności pozostawała bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli bowiem powód wzajemny skutecznie odstąpił od umowy w części dotąd niewykonanej, nie traci roszczeń dochodzonych w sprawie, a wywodzonych z wykonanej części umowy. Ewentualne zaś podzielenie prezentowanego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowiska skarżącego o niedopuszczalności złożenia przez powoda wzajemnego oświadczenia o odstąpieniu od umowy w części nie jest natomiast równoznaczne ze stwierdzeniem, że na mocy tego oświadczenia powód wzajemny odstąpił od umowy w całości. Skarżący nie objął podstawami kasacyjnymi zarzutów proceduralnych ani naruszenia art. 65 k.c. w odniesieniu do oświadczenia z 31 października 2019 r. Oznacza to, że odmienna interpretacja woli powoda leżąca u podstaw sformułowanych wątpliwości, a mianowicie, że oświadczenie z 31 października

2019 r. o odstąpieniu od umowy należy interpretować pod kątem woli odstąpienia przez powoda wzajemnego w całości, wobec związania, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sądu Najwyższego zarzutami podstaw skargi kasacyjnej, nie podlegałyby kontroli kasacyjnej. Formułowane przez skarżącego wątpliwości mogłyby zaś uzyskać znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy dopiero w wypadku podzielenia prezentowanej przez skarżącego wykładni złożonego przez powoda wzajemnego oświadczenia o odstąpieniu od umowy jako zmierzającego do unicestwienia wynikającego z umowy stosunku w całości i obejmującego ten skutek unicestwienia również w odniesieniu do wykonanej części umowy, pomimo jednoznacznego stwierdzenia przez Sąd Apelacyjny, że zamiarem (wolą) powoda wzajemnego było jedynie odstąpienie od umowy w części niewykonanej i ze skutkiem na przyszłość.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[a!]